

STILISTICA ȘI LIMBAJUL POETIC STĂNESCIAN CA SURSĂ DE INSPIRAȚIE ÎN MUZICA CONTEMPORANĂ ROMÂNEASCĂ DE FACTURĂ ACADEMICĂ

DOI: 10.5281/zenodo.4269532

CZU: 821.135.1-1.09:78.01

Doctorand Pavel GAMURARI

E-mail: paul.gamurari@amtap.md

Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice

STANESCU'S STYLISTICS AND POETIC LANGUAGE AS A SOURCE OF INSPIRATION IN ROMANIAN CONTEMPORARY ACADEMIC MUSIC

Summary. In this article, the main aspects of the poetic language are outlined, but also the stylistic style of the poet Nichita Stănescu. As one of the most important Romanian poets who made their way after World War II, Stănescu is part of the first stars in the Romanian literature heritage, which has formed an unmistakable poetic style using a neo-modernist invoice language in which rich and diverse stylistic resources are found. His work is characterized by a great depth and power of suggestion, in which the eternal dimensions of the human soul are contained in contexts of universal magnitude – love, self, self-awareness, but also themes such as the poet and poetry, the people and the homeland, death and absolute, the earth and the cosmos. A special interest was manifested and still manifested by the Romanian contemporary composers: Cornel Țăranu, Petru Stoianov, Dan Voiculescu, Vasile Spătarelu etc., addressing to Stănescu's poetry in their vocal chamber and orchestral works.

Keywords: Nichita Stănescu, metalinguistic, poetic language, postmodernism, "unwords", composers, stylistic, semantics.

Rezumat. În articol sunt schițate principalele aspecte ale limbajului poetic, precum și ale stilisticii poetului Nichita Stănescu. Fiind unul dintre cei mai importanți poeți români care s-au afirmat după cel de-al Doilea Război Mondial, Stănescu este o stea de primă mărime în patrimoniul literaturii române. El și-a format un stil poetic inconfundabil, utilizând un limbaj de factură neomodernistă în care se regăsesc bogate și diverse resurse stilistice. Opera sa se caracterizează printr-o profunzime și forță de sugestie deosebită, în care sunt cuprinse, în contexte de amploare universală, dimensiuni eterne ale sufletului uman – iubirea, eul, sinele, conștiința de sine, dar și teme precum poetul și poezia, poporul și patria, moartea și absolutul, pământul și cosmosul. Un interes deosebit pentru creația sa au manifestat și manifestă în continuare compozitorii contemporani români: Cornel Țăranu, Petru Stoianov, Dan Voiculescu, Vasile Spătarelu ș.a., apelând la poezia lui Stănescu în compozițiile sale vocal-camerale și vocal-simfonice.

Cuvinte-cheie: Nichita Stănescu, metalingvistică, limbaj poetic, postmodernism, „necuvinte”, compozitori, stilistică, semantică.

În căutarea punctelor de intersecție primordiale dintre poetica stănesciană și expresiile sonore ale acesteia, este necesară determinarea „punctului esențial”, reprezentat, în opinia noastră, de însăși viziunea poetului asupra cuvântului și a sunetului. Punerea „pe picior de egalitate” a cuvântului cu sunetul servește drept reper componistic central, în care are loc joncțiunea universului său poetic, cu stilistica și limbajul muzical adoptat în raport cu acesta. Din perspectiva dată, a unității genuine a binomului Cuvânt-Sunet, putem trata „din interior” numeroasele corespondențe compozițional-structurale ce le denotă poemele lui Nichita Stănescu în raport cu paradigmele și genurile artei muzicale.

Poezia lui Nichita Stănescu a constituit obiectul unor nenumărate studii de critică literară, eseuri, cărți etc. scrise de cei mai versați critici și istorici literari români. „Nimeni, de la Eminescu încoace, admirat sau pizmuit, n-a fost cercetat cu atâta osârdie...”, opinează A. D. Rachieru, remarcând că „stănescianismul” (original, inegal, prolix, inițiativ, ermetizant, imponderabil, efeminat, fascinant, volatil etc., de răsfaț stilistic) a devenit un fenomen socio-cultural. Și a impus, cu superbie, o nouă poetică” [1, p. 185]. Academicianul Eugen Simion, care a semnat mai multe materiale asupra operei sale, inclusiv prefața la cele trei volume de *Opere* ale poetului, numește poezia lui Nichita Stănescu „poezia poeziei”, care, pe plan spiritual, descinde din lirica

eminesciană, din poetica de factură filosofică a lui L. Blaga și din ermetismul lui I. Barbu.

În cele ce urmează, ne-am propus să punctăm trăsăturile esențiale ale stilisticii și limbajului său poetic, care, în opinia noastră, constituie cauzalitatea primordială a interesului compozitorilor pentru opera sa. Aceste trăsături sunt tratate de noi ca niște puncte de tangență comune artei cuvântului și celei muzicale, puncte de referință care au determinat apariția unor creații muzicale valoroase pe versurile poetului, semnate de compozitori contemporani consacrați.

CONCEPTUL METALINGVISTIC STĂNESCIAN AL „NECUVINTELOR” CA TRĂSĂTURĂ ESENȚIALĂ A LIMBAJULUI SĂU POETIC

Poet al „necuvintelor”, Nichita Stănescu a fascinat mai ales prin limbajul său original, fiind recunoscut drept unul dintre pușinii scriitori „înnoitori” ai cuvântului, creându-și o lume a cuvintelor „de dincolo de cuvinte”, despre care E. Simion se întreabă, dacă este posibil „să traducem în limbaj sărac al criticii literare aceste metafore năzdrăvane?... ce reprezintă, în realitate, tensiunea semantică spre un cuvânt din viitor și ce reprezintă, la urma urmei, necuvântul în raport cu cuvântul care este, orișice am zice și am face, instrumentul esențial de lucru al poetului?!...” [2]. Același autor, căutând să explice conceptul de „necuvânt”, subliniază: „Valéry scria că poezia este altă limbă, o limbă nouă, cu propriul sistem, în interiorul limbii literare comune. Și are dreptate. Nichita Stănescu afirmă, în fapt același lucru, în felul lui, folosind o noțiune deliberat ambiguă: necuvintele.” [2, p. 7]. Așadar, pentru Nichita Stănescu, Cuvântul reprezintă o materialitate, o „preumblare prin sinele lucrurilor”, iar Poezia – o „aventură a cuvântului”, ea fiind o modalitate de comunicare a sinelui cu sinele, de conexiune între lumile terestră și celestă.

În acest sens, evocator apare celebrul poem *Ars poetica*, un original „manifest poetic” în care N. Stănescu își conturează și definește oarecum propriul univers poetic, prin identificarea sinelui cu cuvântul și al cuvântului cu sinele său. Poetul „umanizează” cuvintele, le „dă lecții”: „Îmi învățam cuvintele să iubească / le arătam inima/ și nu mă lăsam până când silabele lor/ nu începeau să bată”. Fiecare vers al acestui poem reprezintă esența viziunilor poetului asupra Logosului, asupra conceptelor de poet și poezie: „Până la urmă, cuvintele/ au trebuit să semene cu mine/ și cu lumea”. La Nichita Stănescu, poezia, cuvântul are rolul de a conferi „omenie” sinelui, lumii întregi, căci el „le învăța să iubească”. Și mai mult, însăși poetul, prin inter-

mediul cuvintelor, reprezintă o punte între lumea spirituală și cea materială, „un pod între cornul taurului și iarbă/ între stelele negre ale luminii și pământ/ între tâmpla femeii și tâmpla bărbatului”. În ultimă instanță, identificarea cuvânt-sine devine absolută, intrinsecă: „lăsând cuvintele să circule peste mine/ ca niște automobile de curse, ca niște trenuri electrice/ .../ numai ca să le învăț cum se transportă lumea/ de la ea însăși/ la ea însăși.” – de la sinele interior spre spiritul universal.

În aceeași ordine de idei, făcând referire la opera poetului, cercetătorul chișinăuian Timofei Roșca vorbește despre „redimensionarea” ființei umane, întreprinsă de Nichita Stănescu, care se suprapune poeziei însăși: „El instaurează un nou statut de po(i)eticitate, inevitabil, și o nouă structură a poeziei însăși, care va deveni obiectul de referință al criticii literare, precum și modelul depășirii nivelelor de gândire a poeziei moderne, exemplu de consacrare „antimetafizică” și de confruntare ontologică cu cele mai înzestrate spirite vizionare ale tuturor epocilor.” [3, p. 13]. În succinta dar profunda exegeză a „necuvintelor” stănesciene, T. Roșca se oprește asupra ideii esențiale a „tensiunii semantice” (termen definit de însuși N. Stănescu, vezi mai jos) a acestora: „Obscurității și magiei limbajului, neutralității interioare și sfidării sentimentului, N. Stănescu opune tensiunea semantică care precede cuvântul, în general, adică viața sau mișcarea sensului de dincoace de cuvânt, „precuvântul” (Șt. Mincu), desființează cuvântul în accepția lui autoritară și optează pentru ceea ce continuă din precuvânt și urmează dincolo de cuvânt. Preluând sugestia din versul blagian referitoare la cuvinte care sunt „lacrimile” „celor ce ar fi voit/așa de mult să plângă și n-au putut” (*Către cititori*), N. Stănescu o dezvoltă (tot) în cheie semimetafizică...” [3, p. 15-16]. Însuși poetul a nuanțat cu pregnanță această trăsătură esențială a poeziei în general și a poeziei sale în particular: „Poezia este o tensiune semantică spre un cuvânt care nu există, pe care nu l-a găsit. Poetul creează semantica unui cuvânt care nu există. Semantica precede cuvântul. Poezia nu rezidă din propriile sale cuvinte. Poezia folosește cuvântul din desperare. Nu se poate vorbi despre poezie ca despre o artă a cuvântului, pentru că nu putem identifica poezia cu cuvintele din care este compusă. În poezie putem vorbi de necuvinte; cuvântul are funcția unei roți, simplu vehicul care nu transportă deasupra semantica sa proprie, ci, sintactic vorbind, provoacă o semantică identificabilă numai la modul sintactic...” [3]. Propunând o viziune integrativă-analitică asupra conceptului metalingvistic stănescian, T. Roșca ajunge la concluzia că „Noul cuvânt („necuvântul” stănescian – n.n.), nu mai este „cel știut”, cu „dubla lui intenție”

(T. Vianu). El e mai mult decât sugestia, decât masca figurativă. E o *predispunere semantică într-o complexitate continuă* (subl.n.). „Necuvintele”, prin urmare, nu pot fi exprimate prin „cuvinte” (să le zicem „normale”, încetățenite). Ele sunt, de fapt, inexprimabile, deci au altă prezență, ca și piatra, lemnul, argila lui C. Brâncuși. Altul este limbajul prin care comunică poezia: „neazul”, „nevăzul”, ceea ce se acumulează și ni se propune din tensiuni, din degajări, din multiplele abilități ființiale, corporale, inclusiv cele umane, fie mai limpezi, fie mai nebuloase, după cum e și domeniul și starea de limită a eului poetic” [3, p. 17].

Așadar, prin „necuvinte”, N. Stănescu a „transfigurat” fundamental limbajul poetic și a urcat poezia românească pe noi trepte vizionare, i-a redimensionat spiritualitatea și a redescoperit, repoziționat valoarea ființei umane în univers.

Totodată, „predispunerea semantică”, conținutul neexprimat în cuvinte, esențial pentru opera stănesciană, rezonează și se intersectează în punctele-cheie cu însăși definiția muzicii, ca artă a sunetului ce deține și ea un „cod semantic” – cel al sunetului. Conținuturile muzicale oferă perspectiva intrinsecă a „predispunerii semantice” suprapunându-se în mod organic peste „poezia poeziei” lui N. Stănescu.

În altă ordine de idei, putem identifica și alte puncte de referință importante, în care verbul stănescian vibrează pe aceeași undă cu sensibilitatea creativă muzicală contemporană. Ne referim, în special, la stilistica poetică și la profunda ancorare a poeticii sale în filosofie, despre care vorbește Ștefan Augustin Doinaș în unul dintre eseurile sale dedicate poeziei acestuia. Poetul și criticul literar arată, că „în realizările sale majore, poezia lui Nichita Stănescu este sora anamorfică a unui discurs filosofic” [4, p. 158], considerând că acesta este unul dintre factorii-cheie în înțelegerea impactului inovativ al creației stănesciene. Este important să menționăm originala direcție de interpretare a operei lui N. Stănescu propusă de Ș. A. Doinaș, bazată pe principiul „terțului inclus” (expresie introdusă de poetul și filosoful Michel Camus) specific gândirii non-binare (în special, specific și gândirii poetice stănesciene – n.n.), dezvoltat astăzi de filosoful contemporan Basarab Nicolescu (teoreticianul transdisciplinarității): „terțul secret inclus, – este gardianul misterului nostru ireductibil, unic fundament posibil al toleranței și al demnității umane. Fără acest terț, totul este cenușă” [5, p. 245]¹.

¹ Reamintim pe scurt esența terțului inclus, în logică: „Spre deosebire de logica clasică, aristotelică (bazată pe trei axiome: a identității – A este A; a non-contradicției – A nu este non-A; a terțului exclus – nu există un termen care să fie simultan A și non-A), logica terțului inclus permite existența

Tratând poezia lui N. Stănescu din această nouă perspectivă filosofică, Ș. A. Doinaș arată că poetul cultivă contradictoriul, ca formă stilistică specifică de exprimare poetică, întâlnită în opera sa, atât în cele mai simple forme (oximoronul – asocierea paradoxală, subtilă și în același timp ironică, a doi termeni contradictorii: „Și-am zis verde de albastru,/ mă doare un cal măiastru, / și-am zis pară de un măr,/ minciună de adevăr...”), cât și sub forma unor antinomii cu caracter relevant, inițiativ, în *Elegia I*: „Aici dorm eu, înconjurat de el. Totul este inversul totulului./ Dar nu i se opune, și/ cu atât mai puțin îl neagă:/ Spune Nu doar acela/ care-l știe pe Da./ Însă el, care știe totul,/ la Nu și la Da are foile rupte.” [5, p. 245]². În *Elegia XI*, poetul se identifică cu Totul, cu Sinele Suprem („terțul tainic inclus”), entitate supremă, în lumea paradigmelor predominant binare ale contemporaneității: „Totul este atât de perfect/ în primăvară,/ încât numai înconjurându-l cu mine/ iau cunoștință de el. (...) trup ciudat, trup asimetric,/ mirat de el însuși/ în prezența sferelor,/ mirat stând în fața soarelui, așteptând cu răbdare să-i crească luminii/ un trup pe măsură.” Poemul de factură filosofică conține ideea atingerii stării de cunoaștere de sine, ca sens unic al vieții, ca drum de reconstituire a unui univers interior și regăsirea în destinul neamului său: „A te sprijini de propriul tău pământ/ când ești sămânță.... / A te sprijini pe propria ta țară/ când, omule, ești singur...” [7].

O opinie relevantă asupra filosofiei poetice a lui N. Stănescu găsim la N. Oprea: „O parte a criticii a pedalat insistent pe tema reminiscentelor hegeliene din gândirea poetului. Că poetica lui s-a coagulat prin retopirea elementelor de gândire presocratică, orientală, hegeliană sau chiar materialist-dialectică este un lucru cert. Dar este o exagerare nedreaptă considerarea liricii sale drept ilustrare a ideilor filosofice asimilate conceptual, întrucât filosofia lui Nichita Stănescu este una *intrinsecă lirismului* (cursivul nostru). Vreau să spun că, de fapt, rațiunea poetică iluminează rațiunea filosofică, în măsura în care poezia stănesciană se vedește *născătoare propriei filosofii* (cursivul nostru).” [8, p. 120-121]. Prin aceste aprecieri, cercetătorul reușește

unui termen T, care să fie simultan A și non-A. Astfel, dacă părăsim logica întemeiată pe postulatul „sau asta, sau cealaltă”, contradicțiile încetează să fie absurde, în temeiul unei logici care postulează „și asta, și cealaltă” sau, mai exact, „nici asta, nici cealaltă.” [Citat după sursa on-line: https://adevarul.ro/news/societate/dusmani-viata-moartesolutia-transdisciplinara-1_5493e40b448e03c0fddfe1a2/index.html (vizitat la 10.09.2020)].

²Un rezumat consistent al exegezelor lui Ș. A. Doinaș asupra liricii lui N. Stănescu se regăsește în articolul cercetătoarei ieșene Mihaela Doboș [6].

să contureze una dintre cele mai importante trăsături ale operei poetului, ce poate fi definită ca filosofie originală de profundă trăire lirică.

METAMORFOZAREA ȘI ÎNNOIREA TRANSGRESIVĂ A LIMBAJULUI ÎN OPERA LUI NICHITA STĂNESCU

Discursul poetic de ordin „trialectic” (termen introdus de B. Nicolescu, „ca pandant al termenului hegelian „dialectică”, unul adecvat noii realități ontologice teoretizate (...) care tinde să diversifice totul, să introducă de fiecare dată termenii unei polarități ce naște alte și alte energii care caută a se ordona într-un sistem” [6, p. 66]), a determinat metamorfozarea limbajului și înnoirea transgresivă a acestuia în opera poetului. Astfel, N. Stănescu explorează, în spirit de deschizător de drumuri, un filon poetic-filosofic absolut modern, reconsiderând semantica cuvântului, ce a condus, pe planul expresiei artistice, spre o „poetică a rupturii” – cuvântul său căpătând valori primordiale, biblice. Nu întâmplător, Nichita Stănescu este considerat al treilea mare înnoitor al limbajului poetic-artistic, după Eminescu și Arghezi, unul dintre cei mai neobosiți experimenteratori de formule lingvistice în poezia modernă românească. Perspectiva filosofică asupra cuvântului și a poeziei a fost exprimată de însuși poetul: „Cuvintele fiind umbra structurii materiei, căutam întruna sursa ce a iluminat materia ca să lase o umbra atât de maiestuoasă, atât de semantică. Tendința către această sursă retrace uneori cuvintele prin materie, distrugând materia, către sursa inițială. Traversarea cuvintelor prin materie nu mai tine de cuvânt, ea s-ar putea numi chiar poezia. Dacă materia are timp, cuvântul are eternitate, dacă materia este simultană numai cu secunda, cuvântul este simultan cu orice, oricând. Umbra vieții mele sunt cuvintele mele. Eu sunt simultan cu propria mea secundă, cuvintele mele sunt simultane cu orice, oricând. Singura proprietate este aceea de a avea spirit. A avea materie e risipă.” [9, p. 10].

S-a scris mult despre particularitățile „limbii poeziei” (după expresia poetului), a lui Nichita Stănescu, o limbă încifrată atât la nivel lexical, cât și la cel semantic. Unul dintre cele mai recente studii (de doctorat) la această temă aparține cercetătoarei Oana Chelaru-Murăruș [10]. Construindu-și un sistem riguros de analize, autoarea vorbește despre caracterul „transgresiv” al poeziei stănesciene. Deosebit de interesante sunt digresiunile în lexicul stănescian, ce se referă la ipostazele derivate ale substantivului, adjectivului, verbului, la rolul sufixelor, prefixelor, al omonimiilor și sinonimiilor etc. Un rol important în lirica sa îl au procedee lexicale precum conversiunea părților de

vorbire, procedeu ce a ridicat limba română la o nouă treaptă de evoluție și care sfidează de fapt morfologia limbii române. Scriitorul supune conversiunii toate părțile de vorbire cu excepția articolului, exploatând potențialitățile limbii și formându-și un sistem poetic original, absolut inovativ. Astfel, vorbim despre procedeele de substantivizare (a adjectivelor, pronumelor, adverbilor), adjectivizare (a substantivelor), verbalizare (a substantivelor, adjectivelor) etc.

Încă în 1970, într-un articol în revista „Contemporanul”, un alt exeget al operei stănesciene, criticul și istoricul literar Nicolae Manolescu, arăta: „Noutatea poeziei lui Nichita Stănescu era evidentă de la întâiul volum, chiar dacă numai în latura superficială. Modul de a vorbi despre sine și despre lume era, înainte de toate, șocant. Cu ce să asemeni anatomiile lirice ale poetului care lua inocent cunoștință de trupul lui? Gleznele înfloreau, brațele țâșneau ca niște șerpi, din umeri ieșeau pantere și lei, în tâmpile se înfingeau vise, scheletul lumina, mâinile dădeau la o parte razele lunii, inelarul se lovea clinchetind de degetul mijlociu. Dar starea de imponderabilitate a lucrurilor: saltul, dansul, plutirea, zborul? Poezia închipuia o lume reală fără gravitație, imaterială, diafană, în care obiectele alunecă dintr-o formă în alta, dintr-un contur în altul ca niște misterioase fluide; și totodată o lume a stărilor de suflet substanțială, densă, în care sentimentele se ating, se lovesc și se rânesc.” [11].

Același autor indică și asupra unei calități esențiale a poeziei stănesciene – abstractizarea liricii, comparându-l cu S. Mallarmé sau cu I. Barbu: „Așa cum pictorii moderni au în vedere un spațiu pictural care nu coincide cu cel real – fiind altfel structurat decât el – poezia lui Nichita Stănescu își inventează universul propriu – structurat verbal și sugerând o obiectivitate abstractă.” [12, p. 232-233].

ALBIA STILISTICĂ STĂNESCIANĂ DE FACTURĂ POSTMODERNISTĂ – FACTOR ESENȚIAL ÎN RELAȚIONAREA BINOAMELOR POET-COMPOZITOR, POEZIE-MUZICĂ

Este greu de încadrat cu strictețe opera lui Nichita Stănescu într-un anumit curent literar, având în vedere originalitatea pregnantă a acesteia în peisajul poeziei românești, dar și al celei universale, deși o serie întreagă de critici literari o plasează în sfera neomodernismului. Totuși, critici literari, precum Nicolae Manolescu, sunt de acord că „cel mai original poet din generația '60 a parcurs în poezia sa drumul dinspre neomodernism spre postmodernism, iar întreaga sa operă stă mărturie în acest sens. Plonjând în albia

canoanelor artistice, instrumentarului și sistemului de valori postmoderniste specifice epocii contemporane, N. Stănescu își creează un model paradigmatic unic, formează o voce distinctă, originală, deschizătoare de noi orizonturi – iată un alt reper tangențial ce atrage ca un pol magnetic creatorul contemporan de universuri muzicale, ce se regăsește de cele mai multe ori în aceleași valori estetico-filosofice oferite de curentul în cauză. Neomodernismul, tratat ca o anticameră a postmodernismului, a fost reprezentat în poezia română de Nichita Stănescu și de alți poeți de primă mărime din generația lui – Cezar Baltag, Ana Blandiana, Ioan Alexandru ș.a., iar în proză – de Nicolae Breban, D. R. Popescu și Fănuș Neagu.

În surdină cu opinia lui N. Manolescu, cercetătoarea Mioara Kozak, în articolul despre intertextul eminescian publicat în revista „Limba Română”, nr. 1-3, anul XVII, 2007, arată, că „Nichita Stănescu este printre primii poeți contemporani care se reîntorc la marea poezie de până la el” [13], inclusiv prin intertextul eminescian, considerând că prin această trăsătură esențială opera poetului se încadrează în postmodernism și nu în modernism.

Cercetătorul Ion Bogdan Lefter ne oferă o cercetare pertinentă a proceselor stilistice în literatura română, în volumul *Postmodernism (Din dosarul unei „bătălii culturale)*, apărut în anul 2000 [14]. Considerat a fi unul dintre cei mai importanți susținători ai conceptului de postmodernism românesc, teoreticianul este adeptul unei viziuni integratoare asupra fenomenului în cauză și indică asupra coexistenței, în anii '60-'70, în literatura română a două modele, unul dominant, *neomodernist* și altul minoritar, reprezentat de *experimentalism*, ambele convergând spre paradigma postmodernismului, începând cu anii '80 ai secolului trecut. Autorul caracterizează acest curent ca o „tendință de recâștigare a valorilor umane, „personaliste”, o nouă deschidere către real, către „autenticitatea” lumii și a ființei care (se) transcrie; iar în planul mecanismelor poetice, plasarea la un nou nivel al conștiinței critice încorporate în text, apte să dubleze ca nicicând spontaneitatea talentului cu premeditarea efectelor și controlul lor atent” [13, p. 87], Ion Bogdan Lefter așează postmodernismul românesc în rândul unor fenomene „integratoare”, de valoare globală, în care se înscriu generațiile de scriitori români începând cu anii '80 și care nu și-a încheiat sensurile și menirea nici astăzi. [13, p. 85].

Concluzionând, menționăm că „Necuvântul” stănescian, ce nu poate fi exprimat prin cuvânt, ce atinge dimensiunile unui discurs absolut, metapoetic abstract, plin de conținuturi, a devenit un reper tangențial esențial între arta poetică și cea muzical-compo-

nistică, pretându-se impetuos întru chipării în limbaj sonor contemporan. „Fenomenul Stănescu” a creat rezonanțe adânci în sfera creației muzicale academice, constituind o importantă sursă de inspirație pentru compozitorii români contemporani. Mai mulți compozitori români consacrați s-au aplecat asupra poeziei stănesciene, reușind să transpună în sonorități muzicale „necuvântul” marelui poet. Creații precum *De-dicații* (1991), *4 Poeme* (1978), *Cântece fără dragoste* (1980), *Cântece fără răspuns* (1988), *Cântece întrerupte* (1993) semnate de Cornel Țăranu; *Ana lui Manole* de Dan Buciu; *Pe un cadran solar II* (1985), *Această țară de vis* (1986), *Cuvinte și strigături* (1987), *Colindă de țară* (1988), *A te sprijini pe propriul tău pământ* (1990) de Petru Stoianov și multe altele stau mărturie în acest sens.

BIBLIOGRAFIE

1. Rachieru A. D. Nichita Stănescu, o „existență poetică”. În: *Limba română*, nr.1, Anul XXIX, 2019, p. 185-196.
2. Simion E. Prefață. În: Nichita Stănescu, *Opere I*. Versuri. București: Univers Enciclopedic, 2002. 1647 p.
3. Roșca T. Nichita Stănescu între poezie și exegeză. În: *Revista de lingvistică și știință literară*, nr. 5-6, 2009, p. 13-18. [on-line]: <http://www.diacronia.ro/ro/indexing/details/A25959/pdf> (vizitat la 6.09.2020)
4. Doinaș Ș. A. Despre poezia lui Nichita Stănescu. În: *Măștile adevărului poetic*. București: Cartea Românească, 1992. 340 p.
5. Nicolescu B. Noi, particula și lumea. București: Junimea, 2007. 420 p.
6. Doboș M. Ștefan Augustin Doinaș despre lirica lui Nichita Stănescu: o lectură „trialectică”. În: *Limba română*, nr. 7-8(218), 2013, p. 64-69. [on-line]: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Stefan%20Aug_Doinas%20despre%20lirica%20lui%20Nichita%20Stanescu.pdf (vizitat la 9.09.2020).
7. Stănescu N. 11 elegii. București: Tracus Arte, 2013. 70 p.
8. Oprea N. Poezia „Neobișnuitului firesc”. În: *Timpul lecturii*. Cluj-Napoca: Dacia, 2002. 366 p.
9. Stănescu N. *Fiziologia poeziei*. București: Eminescu, 1990. 640 p.
10. Chelaru-Murăruș Oana. Nichita Stănescu – subiectivitatea lirică. București: Univers, 2000, 256 p.
11. Manolescu N. Nichita Stănescu. În: *Contemporanul*, nr. 40, 2 octombrie 1970, p. 3.
12. Manolescu N. Doi poeți pereche: Nichita Stănescu și Marin Sorescu. În: *Despre poezie*. București: Cartea Românească, 1987. 246 p.
13. Kozak M. Intertextul eminescian. Perspective (post) moderne. În: *Limba Română*, nr. 1-3, anul XVII, 2007, p. 85-87.
14. Lefter I.B. Postmodernism. Din dosarul unei „bătălii” culturale. Pitești: Paralela 45, 2000, 333 p.